

inzichten omtrent besmetting, hebben dezen arbeid overbodig gemaakt.

„In 1935 heb ik mijn ontslag moeten nemen als leidster van het werk. Mejuffrouw De Pijper te Alphen aan den Rijn heeft mijn plaats ingenomen.

„Daar ze zelf ziek geweest is, verstaat ze dezen arbeid bij uitnemendheid en zie ik met groote dankbaarheid op naar mijn plaatsvervangster, die met zooveel liefde en toewijding dezen arbeid doet.”

„Maar!” zegt mijn zakelijke kant, nadat we heel lang hebben zitten praten, „hoe wordt dit alles nu mogelijk gemaakt? Ik heb nog nooit een vereeniging ontmoet, waar niet het hinkende paard achteraan kwam. U wilt me toch niet vertellen, dat de Stichting Zonnewende zóó bij iedereen in de gunst staat, dat en zieken en contribuanten zoo'n arbeid mogelijk maken, zonder zuchten, klagen en bedelbrieven? Ik weet genoeg van dat soort werk af om te begrijpen, dat al deze arbeid zonder grondigen steun niet mogelijk is.” „Maar we hebben een gironummer,” zegt de stichtster met een vroolijk gezicht, „u moet niet denken, dat we geen contribuanten hebben, schrijft u maar op: gironummer 216861, Stichting Zonnewende, Hilversum. De zieken betalen de porti-kosten zelf en dan zijn er nog heele bijzondere mensen, die ook helpen met de uitgave van de Zondagsgroeten. Misschien wil hij, die het mogelijk maakt, het wel niet weten...”

Ik kijk nog altijd verbaasd — ze begrijpt mijn vragenden blik — en dan zegt ze heel eenvoudig: „Vindt u het zoo vreemd als iemand, die bijgewoond en gezien heeft wat mij ten deel was, iets van hetgeen God haar toevertrouwdde voor het werk, dat haar opgedragen werd, gebruikt? Dat is toch heel gewoon.”

Ik begrijp het nu. Achter dit werk, dat vijf en twintig jaar aan den gang is en zijn zegenrijken invloed heeft gehad, zit de herinnering aan het ziekbed van een, die met beide handen zijn kruis aanvaardde, en met een glimlach den kelk van het lijden aan de lippen zette, die eens werd betiteld als zijnde de sterke vreugdewijn der Eeuwigheid. Achter dit werk zit het eenvoudig aanvaarden van een opdracht, die iemand op de ziel werd gebonden.

God zegene Zonnewende en allen die het steunen en allen die door hun arbeid elkaar mogen steunen en sterken.

HANDWERKEN

Neen, dit wordt geen praatje over de een of andere handwerk-techniek. Het wordt ook geen beschouwing over het al of niet nuttige, prettige of zelfs noodzakelijke van de bedrevenheid in vrouwelijke handwerken voor ons, vrouwen. Wat ik ditmaal wil is trachten, een antwoord te zoeken op de vraag, of we onze meisjes om haar eigen bestwil er toe moeten zien te brengen, zich met een handwerkje bezig te houden. Dat ik schrijf „handwerkje” is alleen, omdat ik graag duidelijk wil zijn. Ik bedoel er niets kleinererends mee, maar het woord „handwerk” heeft ook een andere beteekenis, die ik nu niet op het oog heb.

Het was een artikel in een pas-verschenen boek: „Gij vrouwen van straks,” dat me aan het nadenken bracht over deze vraag. En dan vooral deze ééne krasse zin in het artikel over „Handwerken”: „Want in den grond is een vrouw, die niet handwerkt, die niet handwerken kan, een contradictio in terminus, een monstruosum, een ding, waar iets aan mankeert, geen echte vrouw.”

Kras genoeg gezegd, om bij mij zelf dankbaarheid te

wekken voor het feit, dat ik tot de wel-handwerkende vrouwen behoort.

Maar — is deze stelling wáár te maken? Natuurlijk kwam er tegenspraak. En wij, ouderen, zullen de zaak wel van onzen eigen kant blijven bekijken. Wij houden van handwerken, heel veel of matig of een heel klein beetje, of wij hebben er een hekel aan. Basta!

Doch plichtsgetrouwe moeders van kleine meisjes zullen zichzelf angstig afvragen, als haar dochttertjes niet voelen voor brei- of haakpennen, voor stramien en borduurwol of borduurzijde: „moet ik ze dwingen?” Als ze zelf er wél van houden, zullen ze geneigd zijn te zeggen: „maar natuurlijk.” En pijnlijke uurtjes met onwillige of onhandige dochttertjes zullen er het gevolg van zijn. Als ze er zelf *niet* van houden, zullen ze zich de verdrietelijkheden van eigen handwerklessen herinneren en besluiten: „daarvoor blijft mijn dochter gespaard.” Ik heb echter ergens gelezen, dat het in den vrouwelijken aard ligt, een eenmaal genomen besluit telkens nog eens weer te herzien, en dus past de vraag: zullen ze, wanneer ze geestdriftige artikelen over het nut van handwerken lezen, of als ze bij anderen de toch wel leuke resultaten zien, zich nooit eens afvragen: onthoud ik mijn kind niet iets, waar ze in haar later leven plezier van kan hebben?”

Ikzelf ben geneigd, deze vraag toestemmend te beantwoorden. Maar dan moet men daarbij bedenken, dat het niet alléén aan het kind, maar ook aan het handwerk en aan de methode kan liggen, wanneer een kind een hekel heeft aan handwerken.

In het algemeen acht ik het voor een mensch, onverschillig of hij man dan wel vrouw is, een zegen, wanneer hij er een bepaalde liefhebberij op na houdt. En naar mijn meening mogen wij, vrouwen, het als een geluk beschouwen, dat onze geaardheid er ons als regel toe brengt, van het vrouwelijk handwerk te houden.

In het algemeen acht ik het evenzeer voor uitgemaakt, dat zoowat ieder kind het prettig vindt, iets zelf te maken. En dan nog wel iets, dat bruikbaar is. Doch de aard van dat „iets” wordt mee bepaald door den aard en den aanleg van dat kind. Dit mogen we niet vergeten. Ik zou het zoo willen zeggen: we handelen voor het bestwil van ons kind, wanneer we het er vroeg aan wennen, af en toe met de een of andere liefhebberij bezig te zijn. Dat voorkomt niet alleen verveling, maar ontwikkelt den smaak en de handigheid van dat kind en geeft het een kans, in zijn later leven in die liefhebberij een bron van vreugde te vinden. Maar nu moeten we niet ieder kind willen dwingen, van hetzelfde te houden. We doen verstandig, wanneer het meisjes zijn, ons niet al te angstvallig te beperken tot naaien, breien, haken of borduren. Een meisje, dat hieraan 'n hekel heeft, houdt misschien erg van kartonarbeid, van figuurzagen, van plakwerk. Het moet me van het hart, dat ik over het geheel van het herleven der oude technieken als petit-point en gobelin niet zoo heel veel verwacht voor onze tegenwoordige jonge vrouwen. Heel dikwijls past werk, dat zooveel geduld vergt, niet bij haar aard, hoewel ook hier uitzonderingen zijn.

Zoodat ik maar zeggen wil: laten we onze dochttertjes, die van flink en vlug houden, geen minderwaardigheidsgevoel bezorgen, maar zoeken we voor haar werk, dat haar past. En laten we bij de geduldigen en preciesen probeeren, den zin voor schoone vormen en harmonieerende kleuren te ontwikkelen. Dan kunnen ze, als ze ouder worden, elkaar aanvullen bij het inrichten van eigen kamertjes of huizen. Dan kunnen ze vreugd vinden in wat ze geleerd hebben.

J. M. W.-W.